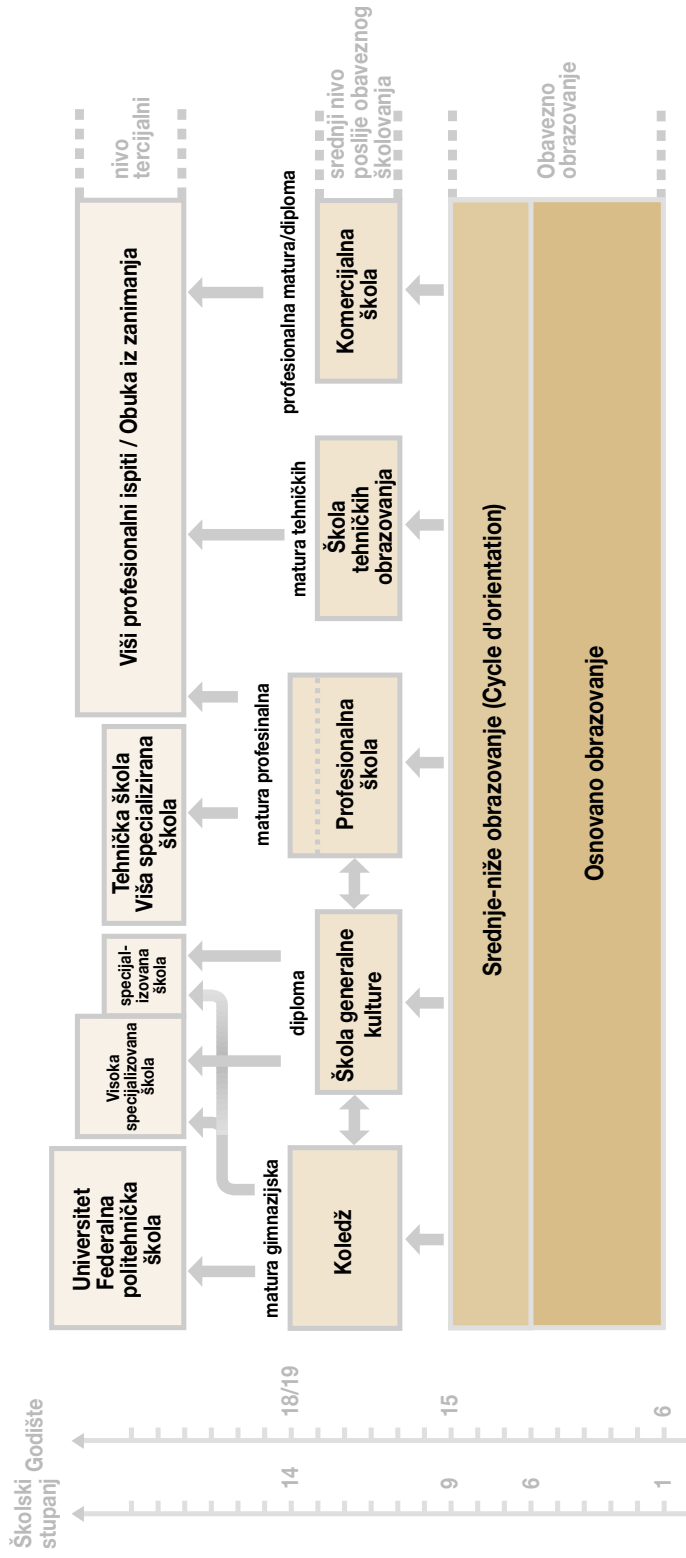

Švicarski i Ženevski obrazovni sistem

Zbog federalnog političkog uređenja zemlje, školski sistem u Švicarskoj slični jednom mozaiku u kojem su sastavni dijelovi manje ili više autonomni. U oblasti obrazovanja i školovanja svaki kanton je samostalan u onoj mjeri u kojoj se on angažira da postigne opšte ciljeve postavljene na federalnom nivou. Švicarska Konfederacija (federalni nivo vlasti) igra ulogu nadzora. Ona vodi računa o tome da se u školama svih kantona sprovodi jedno kvalitetno obrazovanje.

Međutim, kada je riječ o profesionalnom obrazovanju ono ne funkcioniše na isti način. Ono je zapravo uređeno jednim federalnim zakonom: **Zakon o profesionalnom obrazovanju (La loi sur la formation professionnelle) (LFPr)**. Kanton Ženeva, kao i drugi kantoni, je dužna da izvršava zakon i da garantira kvalitetu postojećeg profesionalnog obrazovanja. Ta uloga je dodijeljena Birou za orijentaciju i profesionalno obrazovanje (L'Office d'orientation et de formation professionnelle - OOF).

Švicarski i Ženevski obrazovni sistem

Koledž : generalna obrazovna škola koja vodi direktno na Univerzitet (gimnazijska matura)

Škola tehničkog obrazovanja : škola tehničkog i naučnog obrazovanja koja omogućuje ulaz u Inženjersku školu (tehnička matura)

Škola generalne kulture i komercijalna škola : škole generalnog obrazovanja, pre-profesionalnog karaktera (predviđja ulazak u profesionalni svijet-osposobljava za rad).
Dovolijava pristup na Visoke Specijalizovane Škole i Više specijalizovane škole (Diplôme).

Obavezno školovanje

Obavezno školovanje podrazumijeva devet godina školovanja mladih od 6 do 15 godina starosti u dva ciklusa. Prvi ciklus se zove osnovna škola i ona je namjenjena mladima od 6 do 12 godina. Drugi ciklus je ciklus orijentacije namijenjen mladima od 12 do 15 godina.

Švicarska (Ženeva)

Obavezna škola traje 9 godina

Osnovna škola obavezna za mlade od 6 do 12 godina starosti. Traje 6 godina

Ciklus za orijentaciju za mlade od 12 do 15 godina starosti. Traje 3 godine

U priličnom broju slučajeva učenici završavaju još i **desetu intermediarnu godinu** prije nego li se orjentišu na profesionalnom putu. Ta prijelazna godina im omogućava da konsolidiraju njihova znanja iz opšte kulture i da jasno odrede predmet njihovog budućeg obrazovanja.

Poslijeobavezno (neobavezno) školovanje

Nakon obaveznog školovanja oko 95% mladićai 90% djevojaka nastavljaju obrazovanje bilo u školi (opšte, tehnološko ili profesionalno obrazovanje) ili na obuci (zanatu) dvojno (škola/poduzeće).

- Oko 40% mladih ženevljana pohađaju neku od škola opšteg obrazovanja (nivo srednja 2) koledž (**College**) gdje dobijaju federalni certifikat (**gimnazijska matura**) koji im omogućuje upis na univerzitet. Za upis u koledž neophodno je ostvariti dobre rezultate na završetku obaveznog školovanja.
- Drugi pravac, Škola tehničkog obrazovanja (**Ecole Technique-ET**) daje nastavu tehničkog naučnog obrazovanja koja na završetku daje jednu **tehničku maturu** koja između ostalog omogućuje upis u Inženjerku školu (**Ecole d'ingénieurs, Haute Ecole Spécialisée/HES**).

- Dvije ostale škole pružaju jedno opšte obrazovanje ali imaju profesionalni karakter što će reći da one imaju za cilj ulazak u profesionalni svijet. Škola opšte kulture (**Ecole de culture générale -ECG**) posebno priprema za visoko obrazovanje u socijalnoj, zdravstvenoj ili komunikacijskoj oblasti. Dok Komercijalna škola (**Ecole de commerce**) ona pruža komercijalno obrazovanje nivoa koji odgovara CFC (komercijalna diploma).
- U Ženevi jedna trećina mladih pohađaju jedno od **profesionalnih obrazovanja** radi sticanja zanimanja. Njima su pružene dvije mogućnosti: da se obrazuju direktno u nekom preduzeću i da prate 1 do 2 dana sedmično nastavu u školi, ili da se u potpunosti obrazuju u profesionalnoj školi koja omogućuje jedno opšte i tehničko obrazovanje.

U Ženevi sve više i više mladih odlaze na obuku (zanat) nakon što su 1 ili 2 godine pohađali neko poslijeobavezno školovanje.

Visoko obrazovanje

Visoko obrazovanje podrazumijeva tri «grupe»:

- Univerziteti (sveučilišta) koji su podijeljeni na fakultete i federalne politehničke škole (**Ecoles polytechniques fédérales**)
- Visoke specijalizirane škole (**Hautes écoles spécialisées-HES**) koje su univerzitetskog nivoa ali su orijentirane prema primjenenom istraživanju
- Više specijalizirane škole (**Ecoles supérieures spécialisées-ES**) i tehničke škole (**Ecoles techniques-ET**) koje nisu u sastavu univerziteta ali koje imaju višočije zahtjeve studija.

Profesionalno obrazovanje

(Sva obrazovanja s profesionalnim ciljem)

Postoje tri nivoa kvalifikacija: praktično obrazovanje/obuka (zanat)/profesionalna matura. Najrasprostranjeniji vid profesionalnog obrazovanja u Švicarskoj je obuka/zanat (l'apprentissage). On omogućuje direktno sticanje neophodnih znanja za jedno zanimanje. Učenici su formirani u školi i u preduzeću što im omogućava teoretičku i praktičnu obuku. Za učenike koji žele steći dodatne školske kvalifikacije postoji mogućnost upisa na «profesionalnu maturu» koja otvara put visokih specijaliziranih škola.

- **Profesionalna i zanatska obuka (l'apprentissage)**
Ono se odvija bilo u potpunosti u školi bilo alternativno (dvojno): u jednom preduzeću i u školi. Učenik provodi 3 do 4 dana sedmično u preduzeću i 1 do 2 dana u školi.

- **Profesionalna matura**

Učenici koji žele steći dodatne školske kvalifikacije imaju mogućnost da prođu **profesionalnu maturu** koja im omogućava direktan upis u visoke specijalizirane škole (HES) / Hautes Ecoles Spécialisées.

Učenik koji se kvalificira u jednom preduzeću ima mogućnost da se priprema za **profesionalnu maturu** u toku (**intra - CFC**) ili nakon profesionalne i zanatske obuke (**post - CFC**).

Postoji više tipova profesionalne mature: komercijalna, umjetnička, zanatska, tehnička i agrotehnička (uskore će biti i u domenu zdravstva i socijalnog rada).

Praktično obrazovanje

Za mlade koji nisu u mogućnosti da završe jednu kompletnu profesionalnu obuku, zakon predviđa jedan program olakšanog obrazovanja, pristupačan za jedan određen broj zanimanja. Radi se o jednom profesionalnom obrazovanju prilagođenom sposobnostima svakog polaznika. U trajanju od jedne ili dvije godine to obrazovanje ima za cilj da formira kvalifikovanu radnu snagu koja je sposobna da vlada praktičnim i konkretnim aspektom nekog zanimanja. Stečena znanja omogućuju nadalje onima koji to žele da prodju profesionalnu maturu koja im omogućava upis u jednu od visokih specijaliziranih škola (HES)/Hautes Ecoles Spécialisées.

Više profesionalno obrazovanje

Profesionalni put nudi viša profesionalna obrazovanja:

- **Više specijalističke škole / Écoles supérieures spécialisées (ES) i Tehnicke škole / Ecoles techniques (ET)** - nisu u okviru univerziteta (sveučilišta). One imaju visočije zahtjeve za upis i studij na njima traje dvije godine. U drugim zemljama ove škole su pri univerzitetima (sveučilištima).
- **Sistem profesionalnih ispita**, posredstvom kurseva (radeći) moguće je sticanje i izdavanje svjedodžbi (1. nivo) i federalnih diploma (2. nivo). Oni su namijenjeni kvalificiranim osobama (CFC ili druge) i onim koji imaju više godina profesionalnog iskustva.
- **Visoke specijalizirane škole / Hautes Ecoles spécialisées (HES)**, postoje od tri ili četiri godine studija univerzitetskog (sveučilišnog) nivoa usmjerenih prema praksi (istraživanja za primjenu).

«Iskoristite priliku i profitirajte zahvaljujući profesionalnoj obuci»

Gospodja Mirela Bera Vuistiner, profesor u Ženevi i savjetnik za obuku.

«Kad bih se mogla obratiti familijama koje žive u Švajcarskoj i koje imaju djecu u godinama za školovanje, posavjetovala bi ih da iskoriste priliku koja im se pruža zahvaljujući profesionalnoj obuci.

Bez obzira na buduće planove: ostati u Švajcarskoj, vratiti se u domovinu ili nastaniti se u inostranstvu; profesionalna obuka omogućava mladim učenicima da steknu jedno od mnogih zanimanja i zahvaljujući visokom kvalitetu obrazovanja, da postanu profesionalci u izabranom zanimanju».